

مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت
دانشکده راهنمایی و مشاوره
پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره و راهنمایی

ترجمه و نقد کتاب
Counseling and Psychotherapy with Religious Persons
(Ellis, A., ۲۰۰۱.)

استاد راهنما
حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد جواد زارعان

استاد مشاور
سید رحیم راستی تبار

دانش پژوه
محسن خیری

آبان ماه ۱۳۹۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدرست علوم، تحقیقات و تدریس
موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت

بسم تعالی

صورت جلسه دفاع پایان نامه

باتأییدات خداوند متعال و بااستعانت از حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه)

جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد جناب آقای محسن خیری رشته: مشاوره و راهنمایی

تحت عنوان: ترجمه و تدوین کتاب «Counseling and psychotherapy with religious persons»

باضور استاد راهنما، استاد مشاور و هیأت داوران در محل موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵ برگزار گردید و پایان نامه

ایشان باکسب نمره به عدد: ۱۹٫۵ به حروف: نوزده و نیم با درجه: عالی پذیرفته شد.

نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
مدیر گروه: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای رضا مهکام	رئیس	
استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر محمدجواد زارعان	دبیر	
استاد مشاور: جناب آقای سیدرحیم راستی تبار	مرتبه	
استاد ناظر: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای محمدرضا جهانگیرزاده	مرتبه	
نماینده تحصیلات تکمیلی: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای محمدرضا کریمی	مرتبه	

معاون آموزشی موسسه

سید حسین رکن الدینی

مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت
دانشکده راهنمایی و مشاوره
پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره و راهنمایی

ترجمه و نقد کتاب
Counseling and Psychotherapy with Religious Persons
(Ellis, A., ۲۰۰۱.)

استاد راهنما
حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد جواد زارعان

استاد مشاور
سید رحیم راستی تبار

دانش پژوه
محسن خیری

آبان ماه ۱۳۹۴

بسمه تعالی
تعهدنامه اصالت پایان نامه

اینجانب **محسن فیری** فرزند **سعید** متولد **۱۳۶۱** به شماره شناسنامه **۹۱۸** صادره از **میانه** به شماره دانش پژوهی **۹۰۰۱۱۰۰۲** رشته **راهنمایی و مشاوره** متعهد می شوم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این زمینه از آنها استفاده شده است، مطابق مقررات ارجاع و در فهرست منابع و مآخذ ذکر گردیده است.

این پایان نامه قبلاً برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. در صورت اثبات تخلف (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادر شده توسط مؤسسه از اعتبار ساقط خواهد شد.

محسن فیری

حقوق مادی و معنوی پایان نامه

چاپ و انتشار پایان نامه های تحصیلی دانش پژوهان مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت بیان گر بخشی از فعالیت های علمی پژوهشی مؤسسه است.

اینجانب **محمسن خیری** دانش پژوه رشته **(راهنمائی و مشاوره)** مقطع کارشناسی ارشد، متعهد می گردم موارد ذیل را در خصوص حقوق مادی و معنوی پایان نامه ام با موضوع:

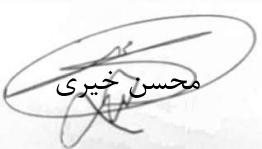
ترجمه و نقد کتاب *Counseling and Psychotherapy with Religious Persons*

(Ellis, A., ۲۰۰۱.)

رعایت نمایم و در صورت تخلف از موارد ذیل، کلیه تبعات حقوقی آن بر عهده اینجانب خواهد بود:
در صورت اقدام به چاپ پایان نامه، مراتب را قبلاً به صورت کتبی به معاونت پژوهش مؤسسه اطلاع دهم و در صورت تمایل مؤسسه به چاپ پایان نامه به صورت کتاب، اولویت با مؤسسه خواهد بود.
در صورت موافقت معاونت پژوهش با چاپ پایان نامه به صورت کتاب توسط دانش پژوه، در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل چاپ گردد:

کتاب حاضر حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته **(راهنمائی و مشاوره)** است که در سال **۱۳۹۴** در مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت به راهنمایی آقای **دکتر محمدجواد زارعان** و مشاوره آقای **سید رحیم (استی تبار)** از آن دفاع شده است.

به منظور غنی سازی منابع و مآخذ کتابخانه مؤسسه، دو نسخه از آن به کتابخانه و دو نسخه نیز جهت بهره برداری به معاونت پژوهش اهدا خواهد شد.

محسن خیری

تقدیم بہ

پیشگاہ دو بانوی بزرگ عالمین،

مادران معنای بشر،

حضرت فاطمہ زہرا

و

حضرت فاطمہ معصومہ

سلام اللہ علیہما

قدردانی و سپاس

هر آنچه از چکامه قلمی صادر شود که محصول تلاش قلم‌زن آن است، به میوه‌ای مانده است که از درختی نمو نموده؛ و زهی خیال باطل که درخت به تنهایی چنین ثمری بدهد؛ بی‌آنکه زمین و آفتابی باشد، و بی‌آنکه باغبانی حرص‌چین آن. و این وجیزه نیز گرچه به نام نویسنده آن است، اما ثمر نمی‌داد اگر:

- ✓ خداوند نفس و فرصت و توفیقی نمی‌داد و به جرم معاصی عقوبتش می‌کرد،
- ✓ پیامبر و امامان - صلوات الله علیهم - و انبیای دیگر در راستای هدایت بندگان جاهل، شمع‌وارانه نورافشانی نمی‌کردند و هدایتش نمی‌نمودند،
- ✓ امام زمان - علیه السلام - در مکتب حوزه علمیه خود راهش نمی‌داد،
- ✓ نعمت انقلاب اسلامی و زحمات امام و رهبری و شهدا در اختیارش گذاشته نمی‌شد،
- ✓ پدر و مادر و همسر و دیگر مرتبطين از دعای خیر و همکاری و همراهی بی‌نصیبش می‌گذاشتند،
- ✓ مربیان و اساتید علم و دانش خود را در اختیار او نمی‌گذاشتند و در نوشتن این رساله نیز از لطف خود دریغ می‌نمودند،
- ✓ و چنین مؤسسه‌ای تشکیل نمی‌یافت و زمینه‌چین تحصیل و تحقیق را فراهم نمی‌نمود،
- ✓ و ...

و چگونه می‌توان با یک کلمه «سپاسگذارم» یا «متشکرم» یا هر کلمه دیگر، تمام زحمات‌ها را به جای آورد.

چکیده

آلبرت الیس - یکی از مولدترین و فعال‌ترین روان‌درمان‌گران - با همکاری دو تن از درمان‌گران دیگر کتاب «روان‌درمانی و مشاوره با افراد مذهبی» را بر اساس رویکرد رفتاردرمانی عقلانی هیجانی و با هدف اثبات سازگاری این نظریه با ادیان و مذاهب جهان نوشته است. در این کتاب با تصریح بر اینکه مذهب طرحواره‌های ذهنی افراد را شکل می‌دهد، ادعا دارند میان اصول REBT و باورهای افراد مذهبی سازگاری اساسی وجود دارد. سپس با تبیین رفتاردرمانی عقلانی هیجانی در عصر کنونی، هشدارها و محدودیت‌های رویکرد را مطرح کرده، در قالب تبیین سنجش اولیه دین‌مداری مراجع، جهت‌گیری مذهبی، بهزیستی معنوی، میزان تعارض و انعطاف‌پذیری به بیان کاربرست REBT برای مراجعان مذهبی پرداخته‌اند. آنگاه با طرح سؤال «آیا بعضی از باورهای مذهبیون غیر عقلانی است؟» به بیان رئوس کلی رویکرد خود، مجادله، مداخلات رفتاری و هیجانی مناسب برای مراجعین مذهبی، موانع اجرای REBT مؤثر در ارتباط با مراجعان مذهبی، مسأله گناه و عفو پرداخته و در نهایت REBT را با گروه‌های مذهبی خاص - مسیحیت، یهودیت، اسلام، هندو و بودا - تشریح کرده‌اند.

در این پایان‌نامه در کنار معرفی نویسندگان، تاریخچه شکل‌گیری نظریه و نیز تبیین آن در محورهای «مبانی نظری»، «نظریه شخصیت»، «آسیب‌شناسی روانی»، «مراحل و شیوه‌های درمانی آن» مورد توجه قرار گرفته است. سپس به بیان مزایای این نظریه، نقدهای وارد شده از سوی درمان‌گران و صاحب‌نظران بر جنبه‌های درمانی آن، و نقد و بررسی کتاب پرداخته

شده است. نقد و بررسی کتاب در شش محور، عبارتند از: نقد مبانی فلسفی رویکرد، تعریف

کتاب از دین و اکتفاء به مسائل مسیحیت و تعمیم آن به سایر مذاهب، رابطه نویسندگان کتاب با دین و دین‌مداری به خصوص رویکرد سکولاریستی الیس و نظریه REBT، تأثیر غیر قابل انکار گرایش‌های مذهبی درمان‌گران بر درمانی که ارائه می‌دهند و چه بسا ناآگاهانه مراجع را از التزام‌های عملی به مذهب خود دور سازند، نقد ملاک‌های معقول دانستن یک باور، و استفاده از داده‌های دینی به خصوص دین اسلام در تأثیرگذاری باورها در رفتارهای آدمی به جای نقل چنین مطالبی از فلاسفه باستان.

کلیدواژگان: الیس، رفتاردرمانی عقلانی هیجانی، نقد، مذهب، مراجعان مذهبی

Contents

فصل اول: کلیات.....	۳
۱-۱. مقدمه.....	۳
۲-۱. بیان مسأله.....	۵
۳-۱. اهمیت تحقیق.....	۷
۴-۱. پیشینه.....	۹
۱-۴-۱. پیشینه تحقیق درباره «مشاوره با افراد مذهبی».....	۹
۲-۴-۱. پیشینه مقایسه یا نقد نظریه و آثار الیس.....	۱۲
۵-۱. اهداف تحقیق.....	۱۴
۶-۱. روش تحقیق.....	۱۴
فصل دوم: آشنائی با نظریه و کتاب.....	۱۶
۱-۲. زندگی نامه الیس.....	۱۶
۲-۲. الیس و دین.....	۲۰
۳-۲. تاریخچه نظریه REBT.....	۲۳
۴-۲. آثار الیس.....	۲۵
۵-۲. معرفی کتاب مشاوره و روان‌درمانی با افراد مذهبی.....	۲۶
فصل اول: شیوه‌ای مناسب برای روان‌درمانی مراجعان مذهبی.....	۳۱
۱؛ مراجعین شما احتمال دارد که مذهبی باشند.....	۳۴
۲؛ مذهب چه بسا اساس طرحواره‌های مراجع شما را شکل دهد.....	۳۷
۳؛ REBT اساساً بر تغییر باورها متمرکز شده است.....	۳۹

- ۴؛ بین اصول اصلی REBT و باورهای مذهبی سازگاری اساسی وجود دارد..... ۵۰
- ۴-۱. درجه بندی افراد..... ۵۲
- ۴-۲. مطالبه..... ۵۴
- ۴-۳. فاجعه سازی..... ۵۶
- ۴-۴. کم تحملی در برابر ناکامی..... ۵۸
۵. عناصر مربوط به سنت و عمل دینی با نظریه و عمل REBT هم سویی دارند..... ۶۲
- ۵-۱. تعلیم..... ۶۳
- ۵-۲. موعظه..... ۶۵
- ۵-۳. مطالعه و پژوهش..... ۶۶
- ۵-۴. نمادها..... ۶۶
- ۵-۵. آئین ها و مقدسات..... ۶۸
- ۵-۶. اعتقادات و ارکان ایمانی..... ۶۹
- ۵-۷. نام گذاری..... ۷۱
- ۵-۸. موسیقی..... ۷۳
۶. مذهب، انسجام بخش REBT: آمیزه ای تعاملی..... ۷۳
۷. اهداف ما..... ۸۱
- فصل دوم: رفتار درمانی عقلانی هیجانی (REBT) در عصر کنونی..... ۸۴**
۱. REBT و ساخت گرایی و پست مدرنیسم..... ۸۵
۲. یک رویکرد فعال رهنمودی..... ۹۱
۳. هشدارها و محدودیت ها..... ۹۶
- ۳-۱. آگاهی از محدودیت های فنون من..... ۹۷

۲-۳. آگاهی از واکنش‌های متفاوت مراجعان به تکنیک‌های من.....	۹۷
۳-۳. مواجهه با تکنیک‌های متنوع.....	۹۸
۴-۳. به کارگیری روش‌های چند وجهی.....	۹۸
۵-۳. به کارگیری خلاقیت در درمان.....	۹۹
۶-۳. متفاوت بودن روش‌های ارتباطی.....	۱۰۰
۷-۳. متفاوت بودن روش‌های میان‌فردی.....	۱۰۰
۸-۳. تردید در مصونیت درمان‌گر و روش‌های اصلی درمانی مورد استفاده از خطا.....	۱۰۲
۴-۳. REBT و مراجعان مذهبی در عصر کنونی.....	۱۰۴
فصل اول: رویکرد REBT؛ مبانی و درمان.....	
۱. مبانی نظری رفتاردرمانی عقلانی هیجانی (REBT).....	۱۱۴
۱-۱. دیدگاه‌های فلسفی.....	۱۱۴
۱-۱-۱. دیدگاه‌های مکتب رواقی.....	۱۱۴
۱-۱-۲. تفکر اومانیستی.....	۱۱۷
۱-۱-۳. ساخت‌گرایی، اثبات‌گرایی، پست‌مدرنیسم و سکولاریسم.....	۱۱۹
۱-۱-۳-۱. ساخت‌گرایی.....	۱۱۹
۱-۲. دیدگاه‌های علمی.....	۱۲۷
۲. نظریه شخصیت.....	۱۲۹
۱-۲. مدل A-B-C.....	۱۳۳
۲-۲. باورهای نامعقول.....	۱۳۶
۳. درمان مبتنی بر REBT.....	۱۴۱
۱-۳. اهداف درمانی.....	۱۴۲

۱۴۴	۲-۳. سنجش در رفتاردرمانی عقلانی هیجانی.....
۱۴۶	۳-۳. مراحل درمان.....
۱۴۸	۴. روش‌ها و فنون درمانی.....
۱۵۰	۴-۱. فنون شناختی.....
۱۵۲	۴-۲. فنون هیجانی.....
۱۵۴	۴-۳. فنون رفتاری.....

فصل دوم: نقد و بررسی رویکرد REBT و کتاب مشاوره و روان درمانی با افراد

۱۵۷	مذهبی.....
۱۵۸	۱. مزایای رویکرد REBT.....
۱۶۴	۲. نظریه الیس در بوته نقد.....
۱۷۲	۳. نقد و بررسی کتاب مورد ترجمه.....
۱۷۳	۳-۱. مبانی فلسفی رفتاردرمانی عقلانی هیجانی.....
۱۷۳	۳-۱-۱. نقد تفکر اومانیستی.....
۱۷۵	۳-۱-۲. نقد پست‌مدرنیسم.....
۱۷۷	۳-۱-۳. نقد سکولاریسم.....
۱۷۹	۳-۲. تعریف از دیندر کتاب.....
۱۸۱	۳-۳. رابطه REBT و نویسندگان کتاب با دین.....
۱۸۵	۳-۴. گرایش‌های مذهبی درمان‌گر و مراجع، و تأثیر آن بر مراجعان.....
۱۹۴	۳-۵. ملاک‌های معقول دانستن یک باور.....
۱۹۸	۳-۶. تأکید بر تأثیر باورها در واکنش آدمی.....
۲۰۱	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....

اول: ویژگی‌های شخصی آلبرت ایس	۲۰۱
دوم: نظریه رفتاردرمانی عقلانی هیجانی	۲۰۱
سوم: نقدهای وارد بر کتاب مورد ترجمه	۲۰۲
منابع و مآخذ	۲۰۴
کتاب‌ها و مقالات فارسی	۲۰۴
پایان‌نامه	۲۱۴
منابع انگلیسی	۲۱۴
وبسایت‌ها	۲۱۶